

فوتبال هنوز هم یک بازی تیمی است

اسپانیا و هنر خاموش کردن ستاره‌ها

■ **تکامل یک ایده، از کرایف تا دلا فوئنته**

ریشه این موفقیت را باید در سال‌ها قبل جست‌وجو کرد؛ زمانی که یوهان کرایف پدر فوتبال مالکیت توپ را در بارسلونا کاشت. ایده‌ای که بعدها توسط مربیانی مانند پپ گواردیولا تکامل یافت و به بخشی از دی‌ان‌ای فوتبال اسپانیا تبدیل شد.

اما نسخه ۲۰۲۶ اسپانیا صرفاً همان تیکی‌تاکای قدیمی نبود. فوتبال اسپانیا در جام‌های جهانی گذشته نشان داده بود مالکیت توپ بی‌حاصل، به‌تنهایی برای فتح جهان کافی نیست. لوئیس دلا فوئنته این واقعیت را بهتر از هر کسی درک کرده بود. او به‌جای کنار گذاشتن اصول سنتی فوتبال اسپانیا، آن‌ها را به‌روز کرد. مالکیت توپ همچنان ستون اصلی بازی باقی ماند، اما این بار سرعت، عمق و تهاجم بیشتری به آن اضافه شد. اسپانیا دیگر فقط توپ را حفظ نمی‌کرد بلکه از آن به‌عنوان سلاحی برای ضربه زدن استفاده می‌کرد. نتیجه آن تبدیل شدن اسپانیا به تیمی بود که هم می‌توانست حریف را با پاس‌های متوالی خفه کند و هم در یک لحظه با تغییر ریتم، به قلب دفاع او حمله ببرد.

■ **کارخانه‌ای که هرگز متوقف نمی‌شود**

شاید مهم‌ترین‌راز موفقیت اسپانیانه درزمین مسابقه، بلکه در سال‌های پیش از آن نهفته باشد. دلا فوئنته پیش از یک دهه در تیم‌های پایه اسپانیا کار کرده است. او با تیم‌های زیر ۱۹ و زیر ۲۱ سال این کشور قهرمان اروپا شد و بسیاری از بازیکنانی که امروز در تیم ملی بزرگسالان می‌بینیم را خودش پرورش داده است. پس از او نیز سانتی دنیا همان مسیر را ادامه داده و در المپیک پاریس ۲۰۲۴ اسپانیا را به مدال طلا رساند.

گزارش

والیبال ایران در پایین‌ترین رتبه خود در یک دهه اخیر

وقت پیاترا تمام نشده است؟

تیمی با پیشینه والیبال ایران قابل قبول باشد. این آمار حتی از دوران مربیان داخلی در بدترین شرایط نیز ضعیف‌تر است. وقتی به بازی‌های ایران نگاه می‌کنیم، به جای یک تیم منسجم و دارای هویت تاکتیکی، تیمی را می‌بینیم که در دریافت و دفاع دچار سردرگمی است، در حملات یکنواخت عمل می‌کند و روحیه جنگندگی‌اش را از دست داده است.

■ **سرمربی بزرگ، نتایج کوچک**

تلخ‌ترین بخش ماجرا اینجاست که با حضور یک سرمربی خارجی گران‌قیمت و پرافتخار، نه‌تنها تیم ارتقا پیدا نکرده، بلکه به پایین‌ترین رتبه خود در یک دهه اخیر سقوط کرده است. رتبه ۱۹ جهانی به معنای این است که حتی تیم‌های متوسط اروپایی و آمریکای جنوبی هم حالا بالاتر از ایران ایستاده‌اند. اکنون دوباره داریم به روزهای تاریکی نزدیک می‌شویم که آرزوی والیبال ایران، گرفتن یک دست از زاین یا کره جنوبی بود. این همان افولی است که در سال‌های دور تجربه کرده بودیم و تصور می‌رفت هرگز تکرار نخواهد شد.

■ **آیا زمان تمام شده است؟**

بحث فرصت دادن به پیاترا، یکی از چالش‌برانگیزترین موضوعات است.

وقتی با الوحده قرارداد دارم کجا پیامی؟

محمد قربانی: پختگی بازیکنان نقطه قوت تیم ملی بود

شرایط سخت سبب شد تیم ملی از هدف خود دور شود. الان که به آن سه بازی فکر می‌کنم به این نتیجه می‌رسم که تیم ذره‌ای کم نگذاشت و تا ثانیه آخر جنگید. همین موضوع سبب می‌شود وجدانمان راحت باشد.

■ **تصور نمی‌کنی اگر تیم جوان‌تر و چالاک‌تر می‌شد، کارنامه روشن‌تری بدست می‌آمد؟**

اتفاقاً بر عکس شما معتقدم پخته بودن تیم ملی در کارزاری مثل جام جهانی کمک حالمان شد. شما اگر هر سه بازی را به دقت ببینید، پی خواهید برد بازیکنان باتجربه همپای جوان‌ترها دویند و در دقایق حساس عصای دست تیم ملی شدند. درواقع چیزی که منتقدان از آن به عنوان پاشنه آشیل نام می‌بردند در عمل به نقطه قوت تیم بدل شد.

■ **از نمایش خودت راضی هستی؟**

من در بازی حساس با مصر سعی کردم خواسته‌های کادر فنی را مو به مو در زمین اجرا کنم. همه هدفم این بود به شکل بازی تیم ملی کمک کنم تا بتوانیم خط میانی دونده و جنگنده تیم مصر را کنترل کنیم و بازی در میانه میدان در بالانس‌ترین شرایط ممکن و با برتری ایران ادامه پیدا کند. به عبارت دیگر حضورم در پست ۶ موجب شد سامان آزادتر و جلوتر بازی کند و فاصله بین خط میانی و مهاجمان کمتر شود.

■ **درسی برای فوتبال جهان**

ستاره، یک نماد انتخاب کنیم، احتمالاً آن بازیکن رودری است. هافبکی که شاید پرزرق‌وبرق‌ترین چهره فوتبال جهان نباشد، اما ضربان قلب این تیم محسوب می‌شود. او همان بازیکنی است که نظم، ریتم و تعادل را به ساختار اسپانیا می‌دهد؛ رهبر ارکستری که دیده نمی‌شود اما همه چیز را هدایت می‌کند. اسپانیا در هفت بازی نخست خود تنها یک گل دریافت کرد. آن‌ها فرانسه را بدون نیاز به دفاعی قهرمانانه متوقف کردند؛ چون اجازه نمی‌دادند حریف صاحب توپ شود و ضدحملات مرگبار فرانسه در برابر مالکیت توپ و پرس هماهنگ اسپانیا عملاً خنثی شد. وقتی پدرو پورو در نیمه‌نهایی با فران تورس در وقت‌های اضافه بازی فینال مقابل آرژانتین گل سرنوشت‌ساز را به ثمر رساندند، آن صحنه فقط یک گل نبود، تصویری از تیمی بود که هر بازیکنش دقیقاً می‌دانست در چه لحظه‌ای باید کجا باشد.

برخی معتقدند تغییر نسل و تطبیق با فلسفه یک مربی خارجی زمانبر است و باید به او اعتماد کرد. اما واقعیت این است که پیاترا زمان کافی در اختیار داشته است. او از مدتی قبل هدایت تیم را بر عهده گرفته، اردوهای متعددی برگزار کرده و در تورنمنت‌های مختلف حاضر شده است. با این حال، نه‌تنها اثری از تحول دیده نمی‌شود، بلکه تیم در حال پسرفت است. حالا با توجه به نتایج فاجعه‌بار در لیگ ملت‌ها و سقوط تاریخی در رنکینگ، باید دید آیا فدراسیون باید به خاطر اسم و رسم پیاترا، به روند نزولی تیم ادامه دهد، یا شجاعت تصمیم‌گیری سخت را به خرج دهد؟ آیا مربی داخلی با بودجه‌ای کمتر و انگیزه‌ای بیشتر نمی‌توانست همین نتایج را کسب کند؟ مگر نه اینکه با مربیان داخلی در گذشته نیز گاهی به جمع ۶ تیم برتر جهان راه یافتیم؟

یادداشت

سامان سپاه‌منصور، روان‌شناس ورزشی

ماتادورها؛ قهرمان کنترل فشارهای روانی فینال جام جهانی

فینال جام جهانی ۲۰۲۶ میان اسپانیا و آرژانتین را می‌توان بیش از یک رقابت تاکتیکی، مطالعه‌ای درباره مدیریت فشار روانی در بالاترین سطح فوتبال دانست. این فینال با گلی تاریخی به پایان رسید، اما شاید مهم‌ترین روایت آن، گل فران تورس نبود؛ بلکه ناتوانی آرژانتین در ثبت حتی یک شوت طی ۹۰ دقیقه قانونی بود. اما آیا وقتی توان تهاجمی یک تیم تا این اندازه محدود می‌شود، مسئله صرفاً ضعف تاکتیک است یا فرایندهای روان‌شناختی نیز در این میان نقش دارند؟ به نظر می‌رسد مجموعه‌ای از شواهد رفتاری، از جمله کاهش کیفیت تصمیم‌گیری، افزایش خطاها، افت دقت پاس‌ها، کاهش اثربخشی حملات و ناتوانی در خلق موقعیت‌های جدی، نشان می‌دهد آرژانتین به‌تدریج در مدیریت فشار این مسابقه با دشواری بیشتری روبه‌رو شد. از نگاه من، آنچه این فینال را از بسیاری از دیدارهای بزرگ دیگر متمایز می‌کند، تفاوت دو تیم در نحوه مواجهه با فشار روانی بود. فشار رقابت زمانی بیشترین تأثیر را بر عملکرد می‌گذارد که تمرکز ورزشکار به‌تدریج از اجرای صحیح وظایف به نتیجه مسابقه معطوف شود. به نظر می‌رسد فینال میان اسپانیا(ماتادورها) و آرژانتین، نمونه‌ای روشن از دو شیوه متفاوت در مدیریت این شرایط بود. اسپانیا در طول مسابقه جریان ارتباطات درون تیمی خود را حفظ کرد. تشویق هم‌تیمی‌ها پس از اشتباه، ارتباطات غیرکلامی برای تنظیم جای‌گیری، همکاری مستمر میان خطوط و بازگشت سریع به ساختار تاکتیکی، نشان می‌داد بازیکنان از درک مشترکی نسبت به شرایط مسابقه برخوردارند. چنین الگویی که در نظر به‌یاهای انسجام تیمی نیز بر آن تأکید شده است، به تیم کمک می‌کند حتی در شرایط فشار، تصمیم‌های هماهنگ‌تری بگیرد و اشتباه یک بازیکن به آشفتنگی کل تیم تبدیل نشود. در مقابل، آرژانتین تلاش کرد با افزایش برخوردهای فیزیکی، توقف ریتم مسابقه و محدود کردن بازیکنان کلیدی اسپانیا، فضای روانی بازی را تغییر دهد. به نظر من، این راهبرد زمانی موفق خواهد بود که بتواند حریف را از الگوی معمول تصمیم‌گیری خود خارج کند؛ اما شواهد رفتاری این مسابقه نشان می‌دهد اسپانیا با حفظ آرامش و تمرکز بر اجرای برنامه، اجازه‌نداد فشار بیرونی به آشفتنگی شناختی تبدیل شود. حتی در لحظاتی که تحت فشار شدید قرار داشت، بازیکنان این تیم بیشتر به دنبال انتخاب بهترین تصمیم بودند تا واکنش‌های هیجانی. در مسلح فردی نیز تفاوت‌های معناداری دیده می‌شد. لامین یامال، با وجود فشار مداوم مدافعان آرژانتین، آرامش خود را حفظ کرد و کیفیت تصمیم‌گیری‌اش افت محسوسی نداشت. در سوی دیگر، لیونل مسی نه به دلیل کاهش توانایی فردی، بلکه به واسطه محدود شدن زمان و فضای تصمیم‌گیری، کمتر توانست نقش همیشگی خود را ایفا کند؛ موضوعی که نشان می‌دهد حتی بزرگ‌ترین بازیکنان نیز به کیفیت ساختار تیمی وابسته‌اند. هرچه زمان مسابقه سپری شد، نشانه‌های فشار در رفتار آرژانتین آشکارتر شد؛ اعتراض‌های مکرر، برخوردهای فیزیکی، کارت‌های زرد و درنهایت اخراج انزو فرناندز. همان‌گونه که پژوهش‌های مربوط به تاب‌آوری در ورزش نشان می‌دهند، تیم‌های موفق الزاماً تیم‌هایی نیستند که هرگز تحت فشار قرار نمی‌گیرند، بلکه تیم‌هایی هستند که می‌توانند کیفیت تصمیم‌گیری، ارتباطات و تنظیم هیجانی خود را در دشوارترین لحظات حفظ کنند.

نقل و انتقالات

مدافع استقلال به سپاهان پیوست

محرم نویدکیا پس از جدایی محمد دانشگر، گئورگی گولسپانی و وحدت هنانوف، به دنبال جذب مهره‌های جدید در خط دفاعی بود که در نهایت نخستین خریدش در این پست را انجام دادو آرمین سهرابیان، مدافع استقلال را جذب کرد. رضا جعفری خرید جدید تیم سپاهان هم قرارداد خود را امضا خواهد کرد تا خرید بعدی این تیم لقب بگیرد. در این میان غیبت محمدرضا اخباری، علی کریمی و میلاد زکی‌پور در تمرینات این تیم نشان می‌دهد طلایی پوشان با این سه بازیکن به احتمال زیاد وداع کرده‌اند.

وضعیت بد اراکی‌ها در نقل و انتقالات

در میان باشگاه‌های فصل جدید لیگ برتر، هنوز آلومینیوم اراک، فجر شهید سیاسی شیراز و نساجی مازندران تکلیف نیمکت تیم‌های خود را مشخص نکرده‌اند. اما در این بین، وضعیت اراکی‌ها بدتر از همه است. باشگاه آلومینیوم هنوز پرداختی‌های فصل گذشته خود را به ۵۰ درصد هم نرسانده و از سوی دیگر، تاکنون به‌روز نوروزی فرد و جواد آقایی‌پور به‌طور قطعی از این تیم جدا شده‌اند.

خداحافظی امیری با پرسپولیس

وحید امیری وسایل خود را از تمرین تیم پرسپولیس جمع کرد و برای همیشه به دوران حضور خود در جمع سرخ‌پوشان خاتمه داد. مهدی تارتار سرمربی تیم پرسپولیس در این مدت با احترام او را در تمرین پذیرفته و حتی به او اعلام کرده بود که می‌تواند در بازی دوستانه هم به میدان برود.

استوری خداداد و حضور قلی‌زاده در تراکتور

خداداد عزیزی، مدیر تیم تراکتور در پیامی اینستاگرامی با استفاده از «ایموجی بمب» سعی داشت جلب‌توجه کند و همان‌منظر رومانی از خرید بعدی سرخ‌پوشان تبریزی در بازار تابستانه بودند. مصادف شدن حضور قلی‌زاده در تمرین تراکتور با استوری خبرساز خداداد موجب شد شایعه جنجالی انتقال ستاره خوش‌تکنیک فوتبال ایران به تراکتور بیش از پیش در محافل فوتبالی بپیچد. با این حال باید منتظر یک انتقال جنجالی برای تراکتور بود.

